

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียนและปัญหาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนากระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียนและปัญหาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร โรงเรียนอยู่จริงในปีการศึกษา 2544 ซึ่งผ่านการประเมินเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษาด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน ในปีการศึกษา 2543 จำนวนรวมทั้งสิ้น 138 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรที่ดำรงตำแหน่งในปีการศึกษา 2544 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียนระดับจังหวัด เมื่อปีการศึกษา 2543 จำนวน 138 คน

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดของกลุ่มประชากร

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนประชากร
	ผู้บริหาร(คน)
เมืองกำแพงเพชร	28
ขาณุวรลักษบุรี	24
คลองขลุง	20
คลองลาน	2
ปางศิลาทอง	3
ทรายทองวัฒนา	3
ไทรงาม	15
ลานกระบือ	9
พรานกระต่าย	29
โกสัมพีนคร	3
บึงสามัคคี	2
รวม	138

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ โดยสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร ในปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยการปฏิบัติตามกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการจัดองค์การ ขั้นตอนการดำเนินงานและขั้นตอนการประเมินผล ตามขอบข่ายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาและใช้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน ที่ผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบในการกำหนดคำถาม

ตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โดยการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการจัดองค์การ ขั้นตอนการดำเนินงานและขั้นตอนการประเมินผล ตามขอบข่ายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา และใช้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน ที่ผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบในการกำหนดคำถาม

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาและปัญหาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายความว่า การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาหรือมีปัญหาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายความว่า การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาหรือมีปัญหาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายความว่า การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาหรือมีปัญหาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายความว่า การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาหรือมีปัญหาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายความว่า การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาหรือมีปัญหาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตและแนวทางในการออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล
2. ออกแบบเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย โดยยึดกรอบแนวความคิดกระบวนการบริหาร โรงเรียน
3. นำเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา แก้ไขปรับปรุง
4. นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมที่จะเก็บข้อมูล จำนวน 6 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย
  - 4.1 ศ.ดร.พนัส หันนาคินทร์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณมหาวิทยาลัยนครสวรรค์
  - 4.2 ผศ.รัตนา รักการ อธิการบดีสถาบันราชภัฏกำแพงเพชร
  - 4.3 ผศ.ดร.ทวนทอง เชาวศิริติพงษ์ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและ
เทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร
  - 4.4 ผศ.ดร.ปรีชา อ่วมปัญญา ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา
ประจำสาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร
  - 4.5 นางสุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
  - 4.6 นางสุวิมล กาญจนะโกมล หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผล
สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

5. นำเครื่องมือที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป พร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามและเสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง

6. จัดพิมพ์เครื่องมือให้สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอให้บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร ออกหนังสือแนะนำตัวถึงสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรที่เป็นกลุ่มประชากร 138 คน

2. ขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนในการตอบแบบสอบถาม และการจัดส่งแบบสอบถามคืนในเวลาที่กำหนด

3. ส่งแบบสอบถามและหนังสือแนะนำตัวให้กลุ่มประชากร จำนวน 138 ฉบับเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง และศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ เป็นผู้รวบรวมให้บางส่วน

4. คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วนำข้อมูลวิเคราะห์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าสถิติสำหรับการวิจัยตามขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ และคัดเลือกแบบสอบถามเก็บเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์

2. ตรวจสอบให้คะแนนแบบประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนน

3. นำแบบประเมินที่ตรวจให้คะแนนเรียบร้อยแล้ว มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / FW

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา

ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชั้นตอนและรายข้อ โดยนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์

3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชั้นตอนและรายข้อ โดยนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนากระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นตอนที่ 2 ตามลำดับ ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล
2. เกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้บริหารเพื่อสัมภาษณ์
3. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. เกณฑ์การกำหนดความถี่ของผู้บริหารจากการสัมภาษณ์แนวทางพัฒนา

กระบวนการบริหาร โรงเรียน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แหล่งข้อมูลคือผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 16 คนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานและบริหารโรงเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลด้านมาตรฐานด้านกระบวนการซึ่งได้แก่มาตรฐานการเรียนการสอนและมาตรฐานการบริหารโรงเรียนเมื่อปีการศึกษา 2543 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2544

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อสัมภาษณ์
แนวทางพัฒนาระบบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดกำแพงเพชร

คุณสมบัติตามเกณฑ์พิจารณาข้อใดข้อหนึ่ง หรือทุกข้อ ดังนี้

ข้อ 1 เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน
ประถมศึกษาในมาตรฐานด้านกระบวนการทั้ง 2 ด้าน คือ มาตรฐานด้านการเรียนการสอน และ
มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียน

ข้อ 2 มีประสบการณ์บริหารโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านกระบวนการ
ไม่น้อยกว่า 2 ปี

ข้อ 3 มีประวัติในการบริหารโรงเรียนจนประสบความสำเร็จได้รับรางวัลดีเด่น
ในระดับต่างๆ เช่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขตการศึกษาหรือระดับประเทศ

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์
แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2544 ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน
ด้านกระบวนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยนำผลการศึกษากการปฏิบัติตามกระบวนการ
บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา และปัญหาการปฏิบัติ
ตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
กำแพงเพชร ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษามาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้าง
แบบสัมภาษณ์โดยมีเนื้อหาครอบคลุมตามกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือขั้นตอนการวางแผน
ขั้นตอนการจัดองค์การ ขั้นตอนการดำเนินงานและขั้นตอนการประเมินผล

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อการวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขต และ
แนวทางในการออกแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล
2. ออกแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการวิจัย โดยยึดกรอบความคิดกระบวนการ
บริหารโรงเรียน เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ผลการศึกษากการปฏิบัติตามและปัญหา
การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียน
ประถมศึกษา ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียนเป็นขอบเขตแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

3. นำแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาขอความเห็นไปรับไปร้อง
4. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอให้บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร ออกหนังสือแนะนำตัวถึงผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2544 ที่เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ จำนวน 16 คน เพื่ออนุญาตและขอความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยโดยการบันทึกเสียง
2. นำแถบบันทึกเสียงการสัมภาษณ์มาถอดข้อความและแยกประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้บริหารมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเรื่องการบริหาร ตามกระบวนการบริหารโรงเรียน 4 ขั้นตอน คือขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการจัดองค์การ ขั้นตอนการดำเนินงาน และขั้นตอนการประเมินผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยวิเคราะห์เนื้อหาและนำมาแจกแจงความถี่ นำเสนอในรูปตาราง โดยนำข้อมูลเรียงตามลำดับความถี่ และสรุปผลจากข้อมูลการสัมภาษณ์ที่มีความถี่สูงสุด 3 ลำดับ